

TAALKLAPPER LEERJAAR 3 / GROEP 5

TIEN INFO'S VOOR DE LEERKRACHT

1. Taalklapper. What's in a name?

Na het succes van en de tevredenheid over Rekenkalender werd TAALKLAPPER ontwikkeld op vraag van leerkrachten en ouders. De term kalender verwijst naar 104 gevarieerde taaltaken, twee voor elke week van het jaar.

Klapper heeft verschillende betekenissen.

Eén ervan is register, waarbij TAALKLAPPER diverse taalregisters (A.N., dialect, sociolect, vakjargon, literaire taal o.a. poëzie...) opentrekt.

Een andere betekenis is kokosnoot. Dat beeld staat model voor de eigen vorm (de vezelige bast) en de degelijke inhoud (wit vruchtvlees) van TAALKLAPPER. Het wijst ook op de differentiatie naar niveau: de doorbijtertjes worden voorgesteld met een pictogram dat sterk lijkt op een 'notenkraker'.

Het oog wil ook wat. Als uiterlijke vorm verschijnt de klapper als een kleurrijke multomap of ringband met een handige Wire-O binding.

TAALKLAPPER is alvast een harde noot om kraken waarbij de vlag de lading dekt.

Tot slot brengt klapper de gebruikers naar een knaller of een topper: ja, TAALKLAPPER wil het taalparcours doorheen de basisschool succesvol afronden. Met TAAKLAPPER bereikt de leerling zeker een klapstuk, een hoogtepunt: hij/zij geeft ongetwijfeld een klap op zijn/haar taalkundige vuurpijl.

2. Evenwichtig samengesteld

Het auteursteam heeft getracht doorheen de verschillende leerjaren en groepen alle subdomeinen van het leervak Nederlands zo harmonisch mogelijk te verwerken: taalgebruik (luisteren, spreken, lezen, schrijven), taalbeschouwing (nadenken over taalgebruik en taalsystematiek) en specifieke vaardigheden/strategieën met betrekking tot taalgebruik. Waar het kon, is er aandacht voor de domeinoverschrijdende leergebieden 'leren leren' en 'sociale vaardigheden' maar ook voor wereldoriëntatie en wiskundige terminologie. In de inhoudsopgave staan verwijzingen naar de eindtermen.

Door het overwegend schriftelijk karakter van TAALKLAPPER en de daaraan gekoppelde gesloten opdrachten, waren de auteurs genoodzaakt bepaalde klemtonen te leggen. Zo werden spreken en luisteren vooral geïntegreerd in communicatieve situaties. Voor stellen beperkten zij zich tot de bouwstenen van stijl en taalsystematiek.

Hoewel TAAKLAPPER geen eigenlijke taalmethode is, is er toch sprake van een systematische aanpak. Zo wordt bv. de leerlijn spelling in gradatie aangeboden per leerjaar/groep en sluiten de taaltaken van het/de eerste leerjaar/groep 3 nauw aan bij de gangbare lees- en spellingmethododes.

3. Conform de eindtermen en de kerndoelen

Het bereiken van de eindtermen in Vlaanderen is het hoofddoel van TAALKLAPPER. Vanzelfsprekend werden ze gekoppeld aan de leerplannen van het VVKBaO en het OVSG. Daarin worden ze nagestreefd via zorgvuldig uitgetekende leerlijnen, verticaal gestructureerd doorheen de opeenvolgende leerjaren/groepen.

Ook de kerndoelen in Nederland vormden voor de auteurs een strikt op te volgen richtlijn.

Voor advies, het taalkundig verbeteren en de inhoudelijke aspecten van TAALKLAPPER verleenden deskundigen en correctoren uit Vlaanderen en Nederland hun medewerking.

4. Leerzame taalspelletjes of speelse taaltaken?

Het opzet van TAALKLAPPER is uiteraard leerlingen via leerzame opdrachten en oefeningen taalvaardiger te maken. Daartoe werd deze bundel van taaltoeters en -bellen met zorg samengesteld door ervaren leerkrachten. Zij zijn erin geslaagd het patroon van de klassieke taaltaken te doorbreken door ze zoveel mogelijk in een speels, aantrekkelijk en gevarieerd jasje te steken: zwerf- en stripfiguren, pictogrammen, tekeningen, spreekballonnen, gedachtewolkjes, cartoons, woordzoekers en -raadsels, rebussen, droedels...

Zoals in het bekende tv-programma 'Tien voor taal' wordt er o.a. via woordritten creatief met taal gespeeld. Door de gedifferentieerde aanpak en het beoogde leereffect, spreken wij liever over speelse taaltaken dan leerzame taalspelletjes. Het spelelement en het speelse zijn nooit ver weg. Dus verdient speelse en leerzame taaltaken wel een plaatsje op de cover van TAALKLAPPER.

5. Kindgericht en gebruiksvriendelijk

De onderwerpen en het taalmateriaal van TAALKLAPPER sluiten nauw aan bij de leef-, belevings- en ervaringswereld van het kind: er worden herkenbare communicatieve en maatschappelijke taalsituaties aangeboden. Waar mogelijk wordt naast eigentijdse, realistische en functionele contexten, beeldtaal ingeschakeld. Tekeningen ondersteunen de betekenis van woorden, woordgroepen, zinnen en teksten. De klare en eenduidige taal van opdrachten en instructies zorgt ervoor dat de leerlingen de taken zelfstandig kunnen oplossen en corrigeren. Het correctieboekje is vlot te gebruiken.

6. Op maat van elk kind

De meeste opdrachten zijn haalbaar voor de doorsnee leerling, andere oefeningen zijn stevige 'doorbijters' voor de bollebozen. Deze uitdagende uitbreidings- of verdiepingsoefeningen zijn differentiatieopdrachten naar niveau. Ze zijn te herkennen aan een vast weerkerend pictogram, dat de tanden zet in... Indien voor sommige leerlingen het niveau van de meeste taaltaken te hoog is, kan de TAALKLAPPER van een lager(e) leerjaar/groep worden gebruikt en omgekeerd naar een hoger(e) leerjaar/groep worden overschakelend als het niveau nog te laag is. Hierdoor kan klasdoorbrekend of groepsoverstijgend worden gewerkt.

7. Leren leren, plannen en corrigeren

Zoals al eerder vermeld, werd ook bij gevorderde leerlingen aan het leergebiedoverschrijdende 'leren leren' de nodige aandacht besteed. Daartoe werd o.m. plaats voorzien om het oplossen van de taaltaken zorgvuldig te plannen: ik werk dit blaadje af tegen ma . . / . . , di . . / . . enz.

Om voor de leerlingen het zelfstandige werk te bevorderen en voor de leerkrachten extra opzoekwerk te vermijden, werd een handige correctiesleutel ontworpen. Met die afzonderlijk verkrijgbare correctiesleutel controleren en corrigeren de kinderen vlot de eigen prestaties. Door deze evaluatie worden de leerlingen op weg gezet naar verbetering en remediëring. Op die wijze werkt TAALKLAPPER zelfinstructief.

8. Evaluatie

Naar eigen aanvoelen kunnen de leerlingen het vakje onderaan inkleuren (groen, oranje, rood) volgens moeilijkheidsgraad (gemakkelijk, gewoon, moeilijk) of volgens het behaalde resultaat (goed, gewoon, zwak). De apart te verkrijgen correctiesleutel is gebruiksvriendelijk omdat hij volkomen parallel loopt met de TAALKLAPPER zelf.

9. Polyvalent gebruik

TAALKLAPPER is geen eigenlijke taalmethode maar wel een gestructureerde aanvulling die zowel binnen als buiten het klasverband, maar ook binnen als buiten het schoolverband bruikbaar is. Sommige onderdelen zijn inpasbaar in elke taalmethode; ze kunnen dan het equivalent uit de taalmethode vervangen.

TAALKLAPPER levert herhalende of voorbereidende vakantietaken en bij lesonderwerpen aansluitende opdrachten die als huiswerk kunnen worden meegegeven.

Binnen het klassikale onderwijssysteem kan TAALKLAPPER klassikaal, individueel en in groep worden gebruikt. Hij kan zowel in klasverband als in de taak- of aanpassingsklas zelfs leerjaar- of groepsoverschrijdend worden aangewend, waarbij de leerkracht de leerlingen aanbiedt wat ze op dat ogenblik aankunnen. Dit geldt zowel voor de zwakkere dan voor de sterkere leerlingen. In de binnenklasdifferentiatie staat het zelfstandige contractwerk en het hoekenwerk in de focus.

TAALKLAPPER kan ook worden gebruikt als zinvolle invulling van buffertijd, bijvoorbeeld voor vlugge

leerlingen of bij afwezigheid van de klasleerkracht. Hij is efficiënt te gebruiken voor zorgverbredend werk en remediëring.

10. Flexibel gebruik

Het handige Wire-O systeem, een multomap of ringband maakt het mogelijk op een flexibele wijze de gewenste werkvolgorde te kiezen. Het Wire-O systeem maakt het mogelijk de TAALKLAPPER rechtop te zetten en op elkaar betrokken taken naast elkaar te plaatsen.

Met TAALKLAPPER 'Taalplezierig leren ook voor jou?' wordt de leerling vast een taaltopper met taalkundige knalprestaties.

INHOUDSOPGAVE TAALKLAPPER LEERJAAR 3 / GROEP 5

codes (sub)leergebieden

tg/le = taalgebruik lezen

tg/schr/sp = taalgebruik schrijven spelling

tb/tg/ws = taalbeschouwing (nadenken over) taalgebruik woordenschat

tb/ts = taalbeschouwing (nadenken over) taalsystematiek

+ = gedeeltelijke doorbijter

++ = volledige doorbijter

nr.	titel	subleer- gebied	eind- termen	onderwerpen/leerdoelen
1.	Wat zoek ik?	tg/le tb/tg	3.1, 5 6.1, 6.2	Woorden/begrippen m..b.t. vakantie uitkiezen en verbinden met de inhoud van enkele zinnen .
2.	Op het strand	tb/tg/ws	6.1, 6.2	Woorden/begrippen m.b.t. de zee en het strand verbinden met tekeningen .
3.	Een lekker slaatje	tg/sch/sp tb/tg/ws tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3	Keuzewoorden m.b.t. eetwaren rubriceren in woorden met een gedekte klinker en woorden met een vrije klinker en correct overschrijven .
4.	Kleine woorden	tg/le tb/ts	3.1, 5 6.3, 6.4	De lidwoorden de, het, een of geen van de drie correct invullen voor een zelfstandig naamwoord. Keuzezinnen , die alleen maar verschillen in het gebruik van een ander lidwoord , verbinden met de inhoud van enkele zinnen .
5.	De lelijke slaapster	tg/le tb/tg/ws	3.5 6.1, 6.2	In een sprookje de juiste bijvoeglijke naamwoorden (hoe-woorden) uitkiezen.
6.	Zalig dromerig miezerig	tg/le tg/sch/sp	3.3 4.7	Van in een gek verhaal voorkomende woorden afleidingen op -ig vormen en correct schrijven in zinsverband.
7.	Kaartjes sturen	tg/le tb/tg	3.1	Kaartjes m.b.t. familiegebeurtenissen (geboorte, overlijden, verjaardag...) verbinden met de inhoud van enkele zinnen (op de achterkant ervan).
8.	Naar de supermarkt	tb/tg/ws	6.1, 6.2	Uit te kiezen zelfstandige naamwoorden m.b.t. de supermarkt die een hoeveelheid uitdrukken, verbinden met een passend zelfstandig naamwoord . Onderliggende woorden/begrippen verbinden met overkoepelende begrippen.
9.	Waar is de zoekkoe?	tb/ts	6.3	Ondersteund met tekeningen, verbindingswoorden (voorzetsels) correct invullen in een woordgroep met een zelfstandig naamwoord.
10.	Beroepen	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Uit de letters van familienamen en voornamen het beroep van een persoon vormen. Uit te kiezen zenders (personen die een beroep uitoefenen) verbinden met een boodschap/uitspraak .
11.	Wie mag trouwen?	tb/tg tb/ts	6.1, 6.3	Voornamen aanvullen met voornamen en straatnamen met dezelfde beginletter (alliteratie/stafrijm/ beginrijm).
12.	Wie? Wat? Waar? Waarom?	tb/ts	6.3	Mededelende zinnen ombouwen naar vraagwoord-zinnen en ja/nee-vragen . De persoonsvorm aanduiden.
13.	Je hok in!	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Tweelettergrepige keuzewoorden m.b.t. dieren rubriceren in woorden met een gedekte klinker en (verdubbeling van de medeklinker bv. vissen) en woorden zonder verdubbeling van de medeklinker (bv. kalfjes) én correct overschrijven .
14.	Zoek je mee?	tg/le tb/tg/ws	3.1, 5 6.1, 6.2	Woorden/begrippen m..b.t. feesten en de winter uitkiezen en verbinden met de inhoud van enkele zinnen .

15. ++	Daar zeg je me wat	tb/tg	6.1, 6.2	Uitspraken/boodschappen (zoals in stripverhalen) met vreemd taalgebruik, speciale zinswendingen, typische woorden en links/hints verbinden met een tekening van een representatieve persoon/zender (indiaan, professor, Fransman, landloper, Romein...)
16.	Klein, groter, grootst	tb/ts	6.3	Trappen van vergelijking vormen met aparte woorden en met woorden in zinsverband.
17.	Huistakken of huistaken?	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	In zinsverband, een keuze maken tussen tweelettergrepige woorden met een gedekte klinker (verdubbeling medeklinker middenin na een gesloten lettergreep, bv. mollen) en woorden met een (enkel geschreven) vrije klinker in een open lettergreep (bv. molen) én correct overschrijven .
18. ++	Naar het buitenland	tg/le tb/tg	3.2 6.1, 6.2	Vanuit een tabel/schema/rooster het waarheidsgehalte van uitspraken beoordelen als waar, niet waar of misschien.
19.	Zinnen plakken	tb/ts	6.3	Door het gebruik van het juiste uit te kiezen verbindingswoord (voegwoord) van twee zinnen een samengestelde zin vormen en correct overschrijven.
20.	Familie	tb/tg	6.1, 6.2	Vanuit een omschrijving woorden m.b.t. familierelaties invullen in een kruiswoordraadsel. De betekenis van het, door de correcte oplossing, gevonden spreekwoord aanduiden.
21.	Allemaal beestjes	tb/tg/ws	6.1, 6.20	Uit te kiezen Nederlandse diernamen (uit tekenfilms) vanuit links/hints verbinden met Engelse woorden . Geluiden van dieren koppelen aan dierennamen .
22.	In het juiste hok	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Tweelettergrepige keuzewoorden m.b.t. dieren rubriceren in woorden met een (enkel geschreven) vrije klinker in een open lettergreep (bv. hanen) en een (dubbel geschreven) vrije klinker in een gesloten lettergreep (bv. paar-den) én correct overschrijven .
23.	Kobus wil beroemd worden	tg/le tb/ts	3.3 6.3	In een verhaal de verwijswoorden verbinden met een uit te kiezen passend antecedent (woord, zinsdeel, zin) waarnaar het verwijst. Enkele handelingen/activiteiten uit het verhaal (chrono)logisch ordenen .
24.	Een boom van een oom	tg/le tg/sch/sp	3.3 4.7	Van in een verhaal voorkomende woorden afleidingen op -lijk vormen en correct schrijven in zinsverband.
25.	Hoe heet dat ook weer?	tb/tg	6.1, 6.2	Vanuit een omschrijving het juiste woord/begrip invullen.
26.	Abc, wie doet mee?	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	De 26 letters van het alfabet als beginletter in het passende woord (van de 26) invullen.
27.	Oh, wat een dag!	tb/tg	6.1 6.2	Vanuit een omschrijving de juiste samenstelling met 'dag' invullen.
28. ++	Zoek de fout!	tg/le tb/tg	3.3 6.1 6.2	In verhalen, sprookjes... en daarmee verbonden tekeningen de inhoudelijke fouten aanduiden.
29.	Bever geveer	tg/sch/sp tb/tg tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3	Woorden met de voorvoegsels be-, ge- en ver- aanvullen, rubriceren en correct overschrijven . Woorden gevormd met 'loof' of te vormen met 'ken' en de voorvoegsels be-, ge- en ver- invullen in zinsverband.

30.	Doe maar!	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Persoonsvormen van werkwoorden met daaraan verbonden links/hints (getekende voorwerpen) rubriceren volgens de drie persoonsvormen tegenwoordige tijd (met onderwerp) en correct overschrijven .
31.	Een woord te veel	tg/le tb/tg	3.3 6.1, 6.2	In elke zin van een verhaal een overbodig woord aanduiden.
32.	Tussen twee (1)	tg/sch/sp	4.7	Woorden aanvullen met medeklinkerclusters -ts of -st, -nd of -nt én verbinden met tekeningen . Woorden aanvullen met de beginmedeklinkers s- of z- .
33.	De lucht in!	tb/tg	6.1, 6.2	Namen van dingen die kunnen vliegen uitkiezen en verbinden met tekeningen .
34.	Lekker warm	tg/le tb/tg	3.3 6.1 6.2	In verhalen, sprookjes... en daarmee verbonden tekeningen de inhoudelijke fouten aanduiden en verbeteren.
35.	Verlanglijstje	tg/sch/sp tb/tg tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3	Zelfstandige naamwoorden m.b.t. spel- en schrijfgerei in het meervoud schrijven , verkleinwoorden vormen en verbinden met tekeningen .
36.	Foutje	tb/ts	6.3 6.4	In zinnen foutief geplaatste werkwoorden (persoonsvormen) aanduiden en correct terugplaatsen. Tekeningen verbinden met werkwoorden uit de foutieve zin.
37.	Bijvoeglijke naamwoorden	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3, 6.4	Bijvoeglijke naamwoorden (hoe-woorden) uitkiezen, rubriceren in kleuren, eigenschappen en stoffen én correct overschrijven . Tegengestelde bijvoeglijke naamwoorden (antoniemen) uitkiezen en invullen.
38. ++	Straten	tg/sch/sp tb/tg tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3	Vanuit in zinnen omschreven links/hints m.b.t. de straatnaam, adressen op enveloppen aanvullen met de naam van de geadresseerden (ontvangers). Tekeningen verbinden aan een adres.
39.	Soordenwoep	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Vanuit de letters van nonsenswoorden samenstellingen vormen en met tekeningen verbinden. Vanuit de samengestelde nonsenswoorden correcte samenstellingen vormen en met tekeningen verbinden. Met keuzewoorden samenstellingen vormen .
40.	Naamwoorden	tg/sch/sp tb/tg tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3, 6.4	Zelfstandige naamwoorden (straatnamen) inhoudelijk in namen van bloemen/bomen, gebouwen, andere gemeenten en beroemde mensen rubriceren en correct overschrijven met een hoofdletter . Namen van wegen verbinden met een omschrijving . Spreekwoorden aanvullen met uit te kiezen namen van wegen, gekoppeld aan een verklaring/betekenis.
41. ++	Letterlijk (1)	tg/le tb/tg	3.5 6.1, 6.2	In het gedicht 'Geheimen' letterlijk gebruikte woorden verbinden met tekeningen .
42. ++	Letterlijk (2)	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Vanuit in zinnen verborgen woorddelen en omschreven links/hints, nonsenswoorden omvormen tot namen van dieren, bloemen en groenten en met tekeningen verbinden.

43. ++	Kan dit?	tb/tg	6.1, 6.2	Uitspraken en een daaraan verbonden tekening beoordelen op hun waarheidsgehalte . Een dierenverhaal leesbaar maken door de aaneengeschreven woorden en zinnen van elkaar te scheiden d.m.v. spaties en leestekens.
44.	Tussen twee (2)	tg/sch/sp	4.7	Woorden aanvullen met medeklinkerclusters -ngt of -nkt , de tweeklanken au of ou en verbinden met tekeningen. Woorden aanvullen met de (eind)medeklinkerclusters -nk of -ng in zinsverband.
45.	Waar? Daar!	tb/ts	6.3 6.4	In zinnen foutief geplaatste waar-delen aanduiden en correct terugplaatsen. Tekeningen verbinden met de waar-delen in de foutieve zin.
46.	Namen noemen	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Tekenende samenstellingen (zelfst. naamwoorden) uitkiezen en verbinden met een omschrijving.
47.	Rijmen	tg/sch/sp tb/tg tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3	Rijmwoorden op -ocht/-ogt, -acht/-agt, -echt/-egt of -icht/-igt rubriceren en correct overschrijven . Rijmwoorden uitkiezen en invullen in zinsverband .
48.	Zo goed als	tg/le tb/tg	3.5 6.1, 6.2	Met uit te kiezen woorden en woordgroepen (zelfstandige naamwoorden) als-vergelijkingen vormen , aanvullen in zinnen van een sprookje en verbinden met tekeningen .
49.	Toveren	tg/le tb/ts	3.5 6.3	Vanuit losse zinsdelen, zinnen bouwen en beginnen met een hoofdletter.
50.	Kleed je aan	tb/tg	6.1, 6.2	Vanuit een omschrijving woorden m.b.t. speciale kleding en schoeisels in een kruiswoordraadsel invullen en met tekeningen verbinden.
51.	Zeg het met kleren	tb/tg	6.1, 6.2 6.5	Vanuit de verklaring/betekenis en de in juiste volgorde staande medeklinkers, spreekwoorden m.b.t. kleding of stoffen met de ontbrekende klinkers aanvullen en met tekeningen verbinden.
52.	Jurken	tg/le tb/tg	3.5 6.1	In een sprookje en daaraan verbonden tekening de fouten aanduiden en met de foutieve woorden een samenvattende zin van het sprookje maken.
53.	In het doel	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3, 6.4	Persoonsvormen van werkwoorden in de tegenwoordige tijd m.b.t. sporten uitkiezen, rubriceren in de drie verschillende persoonsvormen en correct overschrijven . In zinnen het onderwerp (wie-het-doet-deel) aanduiden en de persoonsvorm aanvullen.
54.	Wanneer?	tb/ts	6.3 6.4	In zinnen foutief geplaatste wanneer-delen aanduiden en correct terugplaatsen. Tekeningen verbinden met de wanneer-delen in de foutieve zin.
55.	Sporten	tg/le tb/tg	3.1, 5 6.1, 6.2	Woorden/begrippen m..b.t. sporten uitkiezen en verbinden met de inhoud van enkele zinnen .
56.	Soorten mensen	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Lange samengestelde beroepsnamen aanduiden, in zinsverband invullen en correct overschrijven .
57.	Het dappere kleermakertje	tg/le tb/ts	3.5 6.3, 6.4	Bijvoeglijke naamwoorden (hoe-woorden) uitkiezen en invullen in een sprookje . Tekeningen koppelen aan het sprookje.
58.	Bijvoeglijke naamwoorden	tb/tg	6.1, 6.2	Bijvoeglijke naamwoorden (hoe-woorden) uitkiezen en invullen vanuit omschrijvingen en expressieve tekeningen met klanken, klanknabootsingen, korte uitroepen en gedachten.

59.	Zoek de woorden	tb/ts	6.3	In een (aaneengesloten) letterketting /slangenwoord/ worstwoord, woorden (met elkaar onmiddellijk opvolgende letters) aanduiden. Vanuit een alfabetische getallencode woorden vormen. Horizontaal half verdwenen woorden correct overschrijven. Tekeningen verbinden met woorden.
60.	Kommaatje	tg/sch/sp tb/ts	4.7, 6.2 6.3, 6.4	Komma's plaatsen in zinnen met aansprekingen en opsommingen en verbinden met tekeningen.
61.	Beestig bang	tg/le tb/tg tb/ts	3.5 6.1, 6.2 6.3	Uit het gedicht 'Beestig bang' woorden verbinden met tekeningen . Met uit te kiezen dierenamen als-vergelijkingen vormen. Samenstellingen vormen met dierenamen waarbij het tweede deel moet uitgekozen worden.
62.	Lange tafel	tg/sch/sp tb/tg tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3	Samengestelde woorden m.b.t. tafelen en gerechten met tekeningen verbinden en correct overschrijven .
63.	Naampjes	tg/le tb/ts	3.5 6.3, 6.4	Zelfstandige naamwoorden uitkiezen, rubriceren in namen van gebouwen, mensen, dieren en planten , én correct overschrijven. Een gedichtje verfraaien door bijvoeglijke naamwoorden (hoe-woorden) uit te kiezen en passend in te vullen. In een aantal zinnen de zelfstandige naamwoorden aanduiden .
64.	Lees en doe	tg/le tb/ts	4.1 6.3, 6.4	Allerlei gevarieerde taalopdrachten uitvoeren m.b.t. letters, klinkers, woorden, meisjes- en jongensnamen, getallen, hoeveelheden, vierkant, schrijfrichting, werkwoorden, verticaal en horizontaal...
65.	E? ee? u?	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Woorden met de gedekte klinker e (bv. heks), de doffe klinker e (bv. lidwoord de) en de vrije klinker e (bv. beren) uitkiezen, rubriceren en correct overschrijven . MKMM- (bv. wolk), MMKM- (bv. stem) en MMKMM-woorden (bv. prent) uitkiezen, rubriceren en correct overschrijven. Met keuzewoorden samenstellingen vormen.
66.	Hoe?	tb/ts	6.3	In gefraseerde zinnen de hoe-delen (bepalingen) aanduiden . Hoe-delen uitkiezen en verbinden met omschrijvingen. In zinnen foutief geplaatste hoe-delen (bepalingen) aanduiden en correct terugplaatsen. Tekeningen verbinden met de hoe-delen uit de foutieve zin.
67. ++	Wat is dat?	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Vanuit links/hints (synoniem, overkoepelend woord, omschrijving, cryptische link...) met de woorddelen en het totaalwoord (...) speciale samenstellingen vormen en met tekeningen verbinden.
68.	Ax of axx (1)	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Woorden met de gedekte klinker a (bv. appartement, verdubbeling medeklinker in gesloten lettergreep) en de vrije klinker a (bv. apart, uit oorspronkelijk vreemde woorden, kort uitgesproken) al dan niet aanvullen met een dubbele medeklinker en met tekeningen verbinden.

69. ++	Ax of axx (2)	tg/sch/sp tb/tg tb/ts	4.7 6.1, 6.2 6.3	In een woordzoeker, woorden met de vrije klinker a (bv. apart, uit oorspronkelijk vreemde woorden, kort uitgesproken) aanduiden, met tekeningen verbinden en correct overschrijven .
70.	Raadsels	tg/le tb/tg	3.3 6.1, 6.2	Vanuit omschrijvingen raadsels oplossen en met tekeningen verbinden.
71.	Een een	tg/le tb/ts	3.3 6.1, 6.3	In krantenkoppen (hoofdletters) het telwoord 'één' onderscheiden van het lidwoord 'een' . Tekeningen met de krantenkoppen verbinden.
72.	Verwijswoorden	tg/le tb/ts	3.3 6.1, 6.3	Van verwijswoorden uit een verhaal het antecedent (woord of zinsdeel waarnaar het verwijst) aanduiden. Een tekening met een verhaal verbinden.
73.	Eénling of tweeling	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Woorden met enkele of dubbele medeklinker binnenin aanvullen.
74.	Megacool	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Versterkende (heel veel) of afzwakkende woorden (een beetje) uitkiezen, met elkaar en met tekeningen verbinden . Met woorddelen versterkende (heel erg...) tekenende bijvoeglijke naamwoorden (hoe-woorden) vormen .
75.	Hans en Grietje	tb/tg	3.5	In een sprookje de foutieve woorden verbeteren. De daarmee verbonden tekeningen (chrono)logisch ordenen .
76.	Waar? Daar!	tb/ts	3.6	Woorden met 'waar' en 'daar' (verbindings-, relatie- en verwijswoorden...) uitkiezen, invullen in zinsverband en verbinden met tekeningen.
77.	Samengesteld	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Nonsenssamenstellingen ontkoppelen en correcte samengestelde zelfstandige naamwoorden vormen. Zelfstandige naamwoorden uitkiezen, er als laatste én als eerste deel van een samenstelling woorden mee vormen en met tekeningen verbinden.
78.	Kun je dit al?	tb/ts	6.3 6.4	Woorden rubriceren in zelfstandige en bijvoeglijke naamwoorden (hoe-woorden), werkwoorden (doe-woorden) en telwoorden en met tekeningen verbinden. Korte zinnen (zinskernen) aanvullen met bepalingen (waar-, wanneer- en hoe-delen).
79.	Allerlei	tg/le tb/tg	3.5 6.1, 6.2	In een verhaal de foutieve woorden aanduiden. Met het verhaal verbonden tekeningen (chrono)logisch ordenen . Verwante woorden m.b.t. spreken uitkiezen en invullen in zinsverband. Het waarheidgehalte van uitspraken beoordelen.
80.	Kies en schrijf	tb/tg tb/ts	6.1, 6.2 6.3	Werkwoorden met voorvoegsels uitkiezen en invullen in zinsverband. Keuzewoorden kiezen en invullen in zinsverband of bij een passende tekening schrijven.
81. ++	Dat kan zo wel zijn	tg/le tb/tg	3.2 6.1, 6.2	Vanuit een tabel/schema/rooster het waarheidgehalte van uitspraken inhoudelijk beoordelen als zeker waar, zeker niet waar of dat zou kunnen (misschien). Hetzelfde voor tekeningen.
82.	Monsters	tb/tg	6.1, 6.2	Vanuit de betekenis van spreekwoorden en daarmee verbonden tekeningen, foutieve spreekwoorden en zegswijzen verbeteren.

83.	Lange klinker	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	In zinnen woorden met vrije klinker aanvullen en verbinden met tekeningen .
84.	Zet ze op de juiste plaats	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3, 6.4	In zinnen eerst de onderwerpen (wie-het-doet-delen) en daarna de persoonsvormen aanduiden. De aangeduide persoonsvormen rubriceren in de drie vormen tegenwoordige tijd (ik, één en meer).
85.	Verzamelen	tb/ts	6.3, 6.4	Een overkoepelend woord/begrip schrijven bij een aantal onderliggende getekende woorden/begrippen.
86.	Van twee naar één	tb/ts	6.3, 6.4	Samengestelde zelfstandige naamwoorden met uit te kiezen woorden vormen . Met uit zinnen afgeleide woorden, samengestelde zelfstandige naamwoorden vormen.. De woorden telkens verbinden met tekeningen .
+87	Moeilijke woorden	tg/le tb/tg	3.5 6.1, 6.2	Vanuit een omschrijving uit een encyclopedie de betekenis van een aantal geschiedkundige woorden aanduiden en met tekeningen verbinden.
88.	Wie ben ik?	tb/tg	6.1, 6.2	Vanuit enkele kenmerken/eigenschappen diernamen afleiden en met tekeningen verbinden .
89.	Wie heeft het gedaan?	tb/ts	6.3 6.4	Eerst de persoonsvormen (doe-woorden) aanduiden. Dan de in zinnen foutief geplaatste onderwerpen (wie-het-doet-delen) aanduiden en correct terugplaatsen. Tekeningen verbinden met de onderwerpen (wie-het-doet-delen) in de foutieve zin.
90.	Slangendans	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	In aaneengeschreven slangenwoorden/ worstwoorden afzonderlijke aaneengesloten woorden aanduiden en correct overschrijven. Vanuit losse klankgroepen/ lettergrepen, moeilijke woorden vormen en correct overschrijven .
91.	Ken je het abc?	tb/ts	6.3	Ontbrekende letters volgens bepaalde patronen/criteria voor, na of tussen alfabetisch gerangschikte letters invullen. Eigennamen van personen en steden alfabetisch rangschikken naar de eerste en de tweede letter van de woorden.
92.	Woordsommen	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Vanuit een getallencode verkleinwoordjes op -je, -tje, -pje samengestelde zelfstandige naamwoorden vormen en correct schrijven .
93.	Zwaan kleef aan	tg/le tb/ts	3.5 6.3	Nonsenswoorden of -woordgroepen omvormen tot de oorspronkelijke tekst van een sprookje door klinkers, medeklinker(cluster)s en tweeklanken met elkaar om te wisselen.
94.	Lees en kleur	tg/le tb/tg	3.1 6.1, 6.2	Vanuit een instructietekst kleur- en tekenopdachten uitvoeren.
95.	Woorden met c	tg/sch/sp tb/tg	4.7 6.1, 6.2	Vanuit een omschrijving woorden met c in een kruiswoordraadsel invullen en met tekeningen verbinden.
96. ++	In de krant	tg/le	3.3	M.b.t. een krantenbericht vraagjes oplossen en synoniemen opzoeken.
97.	Wie ben ik	tb/tg	6.1, 6.2	Bij een omschrijving van een aantal zinnen een passende naam zoeken verbonden met een tekening .
98.	Koetje toch	tb/tg	6.1, 6.2	Vanuit de betekenis/verklaring van spreekwoorden en daarmee verbonden tekeningen foutieve spreekwoorden en zegswijzen verbeteren .

99.	Je hoort er niet bij	tb/tg	6.1, 6.2	Van een reeks woorden /begrippen het woord/begrip aanduiden dat er niet bij past en de reden (het 'waarom niet') omschrijven . Van onderliggende woorden/ begrippen het overkoepelende woord/ begrip invullen.
100.	Zoek de fouten	tg/le tb/tg	3.4 6.1, 6.2	In enkele zinnen van een steloefening van een leerling de fouten aanduiden en verbeteren. Bij elk reeks zinnen een korte passende titel schrijven en er een tekeningetje aan verbinden.
101. ++	Kaboutergeheimen	tg/le tb/tg	3.4 6.1, 6.2	Bij een persoonsbeschrijving van een aantal zinnen één of meerdere correcte zinnen aanduiden. Tekeningen verbinden met één persoon van die persoonsbeschrijving.
102.	Oefenen maar	tg/sch/sp tb/ts	4.7 6.3	Enkele woorden in het enkelvoud schrijven en met tekeningen verbinden. Woorden vormen met -ing of een andere uitgang (-lijk, -ig, -in).
103.	De koning	tg/le tg/sch/sp tb/ts	3.5 4.7 6.3	In een sprookje de noemvormen/infinitieven van werkwoorden in de hij/jij-vorm (3de persoon enkelvoud) tegenwoordige tijd schrijven.
104.	Als de koe van huis is	tg/le tb/tg	3.5 6.1, 6.2	De juiste betekenis van een sprekwoord als slot van een verhaal aanduiden. Tekeningen m.b.t. het verhaaltje (chrono) logisch ordenen .

© 2004, ABIMO UITGEVERIJ

Voor België:

Abimo Uitgeverij,
Beukenlaan 8, B-9250 Waasmunster
(T) +32-(0)52 46.24.07
(F) +32-(0)52 46.19.62
info@abimo-uitgeverij.com
<http://www.abimo-uitgeverij.com>

Voor Nederland:

Schoolsupport,
Postbus 21, 9800 AA Zuidhorn
(T) +31-(0)594-500145
(F) +31-(0)594-528099
info@schoolsupport.nl
<http://www.schoolsupport.nl>

Het auteursteam: Wim Vekemans, Jempi Van de Velde, Bieke Santermans, Brigitte De Wolf, Moniek Vermeulen en Peter Van Cleemput

Coördinator: René De Cock

Illustrator: Jef Goedemé

Vormgeving: Marino Pollet en René De Cock

Dank aan: Michiel David en Aafke Moons

Niets uit deze opgave mag, op welke wijze ook, worden overgenomen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de uitgever.